

Klimahandlingsplan: Landbrugets bidrag

Der er til brug i landbrugs- og fødevarerektoren udviklet en række teknologier med en dokumenteret positiv klimaeffekt. For hovedparten af teknologierne gælder, at de også har positive sidegevinster i form af bl.a. bedre sundhed og natur.

Teknologier på markedet skal ud at virke nu

Klimapartnerskabet for landbrug og fødevarer er kommet med 24 anbefalinger til konkrete initiativer. For 14 af disse har partnerskabet angivet skyggepriser, dvs. omkostninger opgjort i kroner pr. reduceret ton CO₂e. Jo lavere skyggepris, jo større er den samfundsmæssige værdi ved at gennemføre initiativet. For initiativer, hvor skyggeprisen er negativ, vil der under alle omstændigheder være en samfundsmæssig gevinst ved at gennemføre initiativet.

Anbefaling: Høst de lavhængende frugter nu. De teknologier, der allerede er på markedet, skal fremmes ved regulering og økonomiske incitament, så de kommer ud at virke i sektoren snarest. Prioriter initiativer med de laveste skyggepriser først.

Al gylle skal enten forsures eller forgasses

Hovedparten af landbrugets klimapåvirkning kommer fra husdyrproduktion, og bedre håndtering af husdyrgødning kan reducere drivhus- og lattergasudledninger. Tilsætning af svovlsyre forsurer gyllen, hvormed en større del af kvælstoffet fastholdes i gyllen, hvilket formindsker afdampning af ammoniak og klimagasser.

Afgivelse af ammoniak fra gylle udgør også et sundhedsproblem og skader naturen. En forstærket indsats vil derfor have en positiv effekt for både klima, sundhed og natur.

Med en skyggepris på minus 136 kr./ton er gylleforsuring et samfundsøkonomisk meget effektivt virkemiddel. En ”second opinion” af virkemidlet viser tilmed, at klimagevinsten kan være betydeligt større end vurderet af partnerskabet.

Partnerskabet anbefaler alene forsuring af gylle fra kvæg, søer og smågrise. Slagtesvin står imidlertid for en stor andel af den samlede mængde gylle. Hvis også gylle fra slagtesvin forsures – med samme andel som for kvæg, søer og smågrise – vil CO₂ reduktionen kunne øges fra 106.000 tons (vurderet af partnerskabet) til 500.000 – 550.000 tons. Derudover har partnerskabet set bort fra effekten af at stille krav om forsuring af gylle, der udbringes på marker. Effekten af markforsuring er mindre end effekten gylleforsuring i stalde, men løsningen er til gengæld billigere.

Forgasning af gylle er med en skyggepris på minus 123 kr./ton vil tilsvarende være en samfundsøkonomisk god investering og med en stor klimaeffekt.

Anbefaling: Gylleforsuring udbredes til at omfatte gylle fra slagtesvin og markforsuring, og gylle, som ikke forsures, skal forgasses.

Bedre udnyttelse af landbrugets bioressourcer

Partnerskabet for landbrug og fødevarer anslår, at sektoren med anvendelse af kendte teknologier vil kunne reducere udledningen af klimagasser med 62 pct. i 2030. Der er imidlertid udviklet en række udviklingsparate teknologier med et stort potentiale, som vil kunne være klar til markedet i løbet af kort tid.

Der er bl.a. et stort klimapotentiale i en mere effektiv udnyttelse af landbrugets bioressourcer. Eksempelvis er termisk pyrolyse af afgrøderester og gødningsfraktioner en ny teknologi, hvor biomassen omsættes til biokul, gas og olie. Biokul bruges som jordforbedringsmiddel og lagrer halvdelen af kulstoffet i landbrugsjorden, hvormed klimaaftrykket mindskes. Gassen kan sendes til fjernvarme, mens olien kan anvendes til transport. Initiativtagerne bag teknologien anslår, at teknologien har et reduktionspotentiale på 6 mio. tons CO₂.

Anbefaling: Nye lovende teknologier tæt på markedet fremmes gennem etablering af fuldskala anlæg, der demonstrerer hvordan landbrugets bioressourcer kan anvendes mest optimalt. Derudover bør der udarbejdes en national handlingsplan for bioøkonomi, der går på tværs af værdikæderne og sikrer teknologiudvikling, øget beskæftigelse og bæredygtig udnyttelse og udvikling af landbrugets bioressourcer (en national bioøkonomistrategi er anbefalet af tre klimapartnerskaber).

Genanvendelse af vand mindsker klimapåvirkning

Fødevarerbranchen udleder halvdelen af den samlede mængde spildevand i fremstillingsindustrien. Reduktion af vandforbruget i branchen vil medføre energibesparelser og dermed mindre klimapåvirkning. Partnerskabet foreslår etablering af et partnerskab målrettet videreudvikling af vandeffektive løsninger, som fremmer genbrug og vandbesparelser.

Anbefaling: Initiativet har en særdeles lav skyggepris på minus 1.024 kr./ton og bør igangsættes snarest.

Regulering er mest effektiv

Klimapartnerskabet anbefaler for hovedparten af initiativerne nye ordninger, der fuldt ud kompenserer landbrugs- og fødevarersektoren for merudgifter forbundet med gennemførelsen af de foreslåede initiativer.

Dansk Miljøteknologi vurderer, at det mest velegnede virkemiddel vil være økonomisk regulering i form af en CO₂ afgift, som sikrer, at investeringer i CO₂-reducerende initiativer sker, hvor klimaeffekten er størst pr. investeret krone. Vil det ikke være muligt, kan der overvejes andre former for regulering suppleret med tilskudsordninger til erhvervet.

Anbefaling: Det anbefales, at de foreslåede initiativer fremmes gennem en kombination af CO₂ afgifter og anden regulering suppleret med tilskud.